

ARGUMENT

<i>Întrebări și întrebători</i> Monica Onojescu	2
--	---

ANCHETĂ

<i>Ce poți face cu o carte? II.</i> <i>Tu cum vezi lumea lui Ion?</i> Cristina Matei	3
<i>Înc-o dată și înc-o dată</i> Vine vacanța cu trenul din Franța Inga Rusu	5
<i>Dincolo de basm</i> <i>Cine suntem în propria poveste?</i> Oana Mirela Tudor	7

LECTURI ÎN OGLINDĂ

<i>Receptarea poeziei. Strategii posibile pentru dezvoltarea reflexivității și autonomiei elevilor</i> Florentina Sâmișăian	11
--	----

LECTURI ÎN CLASĂ

<i>Poezia ca inițiere I.</i> Cristina-Liliana Diaconiță	19
--	----

LECTURI ÎN CERCURI

<i>În oglindă, mentor și elevi despre clubul de lectură Ex Libris</i> Garofița Sorina Docolin	23
--	----

DUS-ÎNTORS

<i>„A înțelege poezia înseamnă a putea iubi.”</i> Ana-Maria Bodnăreț	25
---	----

CUM DE NU ÎNȚELEGE CE CITEȘTE?

<i>Mircea cel Bătrân și manualul de istorie</i> Maria Kovacs	27
---	----

BUN DE LECTURĂ

Cărți bune de citit în cercuri

<i>Dragă domnule Henshaw – ați scris vreodată o scrisoare?!</i> Mihaela Nicolae	33
--	----

Elevii recomandă

<i>Mai mulți cititori, aceeași carte:</i> <i>Comoara lui Harap-Alb de Mihai Mănescu</i>	35
--	----

INTERVIU

<i>Mihai Mănescu de vorbă cu</i> Marilena Șerban	37
---	----

IDEI

<i>Loteria bibliotecilor</i> Natașa-Delia Maier	43
--	----

SEMNALE

<i>Conferința Națională de Literatură 2025</i> Maria Kovacs	46
<i>Literatură, film și reciclare – într-un concurs altfel</i> Raluca Ispas	47

JURNAL ONLINE

<i>Aprilie-mai</i> Mihaela Nicolae	49
---------------------------------------	----

(RE)CITIRI

<i>Lecturi în cercuri. Despre proiecte extracurriculare și nu numai...</i> Monica Onojescu	51
---	----

EXTRASE

<i>Grupaj Literației</i> Ioana Nicolaie	58
--	----

FILE DECUPATE

<i>Eseu vizual</i> <i>Natura de Ralph Waldo Emerson</i> Alina Rădeanu	63
---	----

Întrebări și întrebători

Am preluat titlul intervenției Claudiei Șerban prin care s-a făcut deschiderea în septembrie 2024 a Școlii solomonarilor lui Solomon Marcus în care participanții au pus în discuție și aplicat tema Lecturiadei, „Nevoia de întrebare și mirare”.

Absolventă strălucită de filosofie la Sorbona, Claudia Șerban lucrează de ani buni ca profesor (asociat) la Universitatea Toulouse – Jean Jaurès din Franța, fiind considerată ca unul dintre cei mai remarcabili specialiști în filosofie clasică germană și fenomenologie. Reproduc rezumatul intervenției ei: „A pune o întrebare nu e un gest anodin. El implică o schimbare de atitudine: de la certitudine trecem la îndoială, de la indiferență la curiozitate. Întrebarea poate proveni, desigur, din lipsa de înțelegere sau din ignoranță, dar ea e motivată și de mirare, de nedumerire. Atitudinea interogativă reflectă o dorință de cunoaștere și de înțelegere care definește raportarea noastră la lume, la noi înșine și la semenii noștri. «Toți oamenii au de la natură dorința de a cunoaște», afirmă Aristotel la începutul *Metafizicii* lui – una dintre cele mai vechi și mai dificile cărți din filosofia occidentală.

De aceea, putem considera că atitudinea interogativă ne privește și ne definește într-un mod cu totul deosebit. Nu e vorba doar de o postură în care ne găsim uneori în mod accidental, ci și de o situație existențială, de o căutare a locului propriu, a sinelui propriu, care excede simpla sete de răspunsuri și de certitudini. «*Quaestio mihi factus sum*»: «am devenit o întrebare pentru mine însumi» mărturisește Sfântul Augustin în *Confesiunile* lui. Aici, întrebarea nu mai e orientată spre lume, spre ceea ce există în afara noastră, ci se întoarce spre noi, într-un gest reflexiv care arată că înțelegerea de sine și dorința de a da sens existenței locuiesc în inima atitudinii interogative.

Avem de-a face astfel cu două orientări fundamentale ale gestului interogativ care se dovedesc complementare: pe de-o parte, întrebarea despre ceea ce există în jurul nostru și în afara noastră (lumea, universul, natura...) sau, în termenii filosofului german de secol XX Martin Heidegger, «întrebarea despre ființă» – întrebarea despre ce înseamnă «a fi» în toată generalitatea ei și în extensia ei maximală –; și pe de altă parte, întrebarea care se întoarce spre întrebător și îl prinde în dinamica ei, îl somează să răspundă – și deci să aleagă – cine este. În ambele cazuri, încă o dată, indiferența sau certitudinea se transformă în mirare și în îndoială, iar gestul interogativ combate imobilismul și ne pune în mișcare.

Primii filosofi greci, ca Socrate și discipolul lui, Platon, considerau că mirarea (thaumazein, în greacă) e originea filosofiei – a acestei iubiri (philia) de cunoaștere sau de înțelepciune (sophia) care, în accepția ei originală, nu era separată nici de știință, nici de literatură. Atitudinea

interogativă – a elevului, a profesorului, a omului de știință, a scriitorului, a copilului – ne face să reactivăm această mirare fundamentală care renaște, ca posibilitate, cu fiecare nouă existență.”

Am rămas impresionată de atenția cu care au urmărit elevii timp de 15 minute un discurs doct, cu toată buna intenție a vorbitoarei de a-l coborî la nivelul ascultătorilor ei tineri.

„Cuvântul” Claudiei a dat roade clarificând cele două direcții pe care am intenționat să le urmărim în 2024: întrebările despre lumea exterioară, concretizate prin activitățile practice de promovare a cărții, împrumutând rolurile celor care prin profesie se ocupă de aceasta și întrebările despre noi înșine. De altfel citatul din Sf. Augustin: „am devenit o întrebare pentru mine însumi” a fost leitmotivul celor cinci zile ale școlii. Și tot firesc ne-a condus spre un alt șir de întrebări: cele care au decis tema Lecturiadei 2025: „Cine ești? De unde vii? Încotro te duci?”, cuvintele lui Creangă puse în gura Spânului sau, cum spune Solomon Marcus, „Nevoia de identitate”. Am optat pentru temă determinată de contextul socio-politic al ultimilor ani, de ascensiunea rapidă a IA, precum și din nevoia de a pune în discuție unul dintre documentele „noii reforme a educației”. Pus în dezbatere publică în 2023, „Profilul de formare al absolventului” are în centru un deziderat de identitate sintetizat în „atribute prioritare” abstracte (comunicativ, creativ, reflexiv, colaborativ, prospectiv, autonom, rezilient, responsabil, etc). Și încă o dată ne-a inspirat „Decalogul” lui Solomon Marcus în care „Nevoia de identitate” definește simplu un concept complex, lăsând loc întrebărilor: „Aici [s.n. în *nevoia de identitate*] se afla o provocare majoră, dramatică, și o șansă de a da vieții noastre o motivație superioară. [...] Ne naștem preluând o întreagă moștenire genetică de la părinți și, prin intermediul lor, de la bunici, străbunici etc. Preluăm o seamă de trăsături, deprinderi, reprezentări, judecăți și prejudecăți determinate de contextul geografic și istoric în care ne dezvoltăm. Toate acestea ne conferă o identitate genetică, de familie, de loc geografic și de moment istoric, deci o identitate locală, una regională, una națională, de limbă, de credință. Aceasta identitate pe care natura și istoria ne-o imprimă, de multe ori fără a ne da seama, rămâne pentru prea mulți oameni singura lor identitate. Prea mulți oameni nu simt nevoia unei identități mai bogate decât aceea primită fără vreun efort personal. În perioada trecerii de la copilărie la adolescență ar trebui să înceapă conștientizarea nevoii de construire a unei identități mai bogate decât aceea cu care ne-a înzestrat natura. Cum să facem să educăm la cât mai mulți tineri această nevoie (valorificând critic, selectiv, identitatea primită de la natură)? Cum să-i facem pe tineri să conștientizeze faptul că în condițiile actuale ale globalizării de toate felurile acționează asupra noastră, direct sau indirect, toate nivelurile sociale, de la cele locale la cele regionale, naționale, europene, occidentale și planetare?”.

Monica Onojescu

Ce poți face cu o carte? II.

Ultima întrebare din formularul de înscriere pentru concursul „Citește cu mine! Ce poți face cu o carte?” cerea dezvoltarea rezumatului proiectului într-un articol scris în formă narativă. Intenția noastră a fost să determinăm respondenții să-și depășească blocajul în fața unui cuvânt care sună pretențios – articol – și să le dăm încredere că activitățile și proiectele lor merită să fie cunoscute pe scară mai largă. În același timp voiam să încurajăm tentativele de cercetare-acțiune.

Continuăm să publicăm răspunsurile la întrebarea anchetei și în acest număr. De data aceasta răspunsurile se referă la autori incluși în programa școlară pentru liceu și cărți care, aproape fără nicio excepție, sunt studiate de majoritatea elevilor pentru examenul de bacalaureat în funcție de cerințele standardizate ale programei de bacalaureat. Este interesant de văzut cum un astfel de concurs provoacă creativitatea profesorilor atunci când își permit o abatere de la stereotipia celor trei tipuri de subiecte cu cerințele care se repetă până la identificare de prea mulți ani. (Monica Onojescu)

Tu cum vezi lumea lui Ion?

Cristina Matei

1. **Participanți:** 52 de elevi din două clase de la Colegiul Național Grigore Moisil din Onești;

2. **Locul și timpul:** proiectul s-a desfășurat la clasă, pe parcursul a două săptămâni (câte 6 ore la fiecare clasă);

3. **Activitățile** au inclus ore de planificare, documentare, realizare, colaborare, evaluare și expunere a produselor:

- portrete literare – reprezentări vizuale și dramatizări ale personajelor (6 participanți);
- harta satului Pripas – o ilustrare detaliată a spațiului geografic și social din roman (12 participanți);
- scrisori din Pripas – epistole imaginare adresate de personaje celor dragi (12 participanți);
- justiția morală în *Ion* – un tribunal literar, în care s-a analizat etica acțiunilor protagonistului (8 participanți);
- știrile din Pripas – un jurnal fictiv de știri, inspirat din evenimentele romanului (8 participanți);
- harta conflictelor – o diagramă interactivă a relațiilor tensionate dintre personaje (6 participanți).

4. **Promovarea proiectului** s-a făcut pe grupul lecturiadei 2025, pe paginile personale în publicația locală online, amprentadeonesti.ro

5. **Perspective:** înscrierea proiectului pentru admiterea la Școala solomonarilor, promovarea activității în mediul online, în presa locală, promovarea produselor activității în cadrul unei expoziții.

Ziua națională a lecturii, 15 februarie, a transformat literatura într-o experiență vie pentru elevii claselor a X-a de la Colegiul Național Grigore Moisil din Onești. În cadrul Lecturiadei 2025, aceștia au acceptat provocarea de a explora lumea lui Ion Pop al Glanetașului dincolo de paginile romanului, folosindu-se de creativitate și analiză critică. Proiectul „Tu cum vezi lumea lui Ion? Exprimă-te prin artă și cuvinte!” i-a provocat să își exprime viziunea asupra personajelor și evenimentelor prin mijloace artistice, să se implice activ în dezbateri și să reinterpreteze romanul într-o manieră personală.

Încă de la început, elevii au fost invitați să reflecteze la cele trei întrebări fundamentale din titlul Lecturiadei 2025: „Cine ești? De unde vii? Încotro te duci?”. Așa cum Ion își caută locul în lume, la fel și elevii au fost încurajați să privească romanul din două perspective: ca pe o frescă socială a satului ardelean de la începutul secolului al XX-lea, dar și ca pe o poveste universală despre ambiție, iubire, putere și moralitate.

În sala de clasă, atmosfera s-a transformat. Pe mese au apărut foi desenate, schițe, culori și cărți deschise. Pe tablă s-au trasat primele idei despre universul romanului, iar vocile elevilor s-au împletit într-un schimb intens de opinii. Unii elevi au ales să reprezinte personajele prin desene,

schițând portrete care surprindeau frământările interioare ale lui Ion, tristețea Anei sau frumusețea atrăgătoare a Floricăi. Alții s-au transpus în pielea personajelor și au interpretat monologuri, dând glas gândurilor nespuse din roman. Un grup de elevi a reconstruit satul Pripas, trasând pe hârtie harta locurilor esențiale: troița, casa Glanetașului, cea a învățătorului Zaharia Herdelea, curtea văduvei lui Maxim Oprea, cea a bogatului Vasile Baci, biserica unde preotul Belciug își impunea autoritatea, drumul, simbol al speranței și al eliberării. Fiecare loc a fost analizat ca un punct geografic, dar și ca un spațiu al confruntărilor și deciziilor.

Într-un colț al clasei, alte echipe și-au imaginat scrisori din Pripas. Ana i-a scris lui Ion despre nefericirea ei, Ion a încercat să își justifice alegerile, iar Florica și-a exprimat regretele față de George. Prin aceste scrisori, elevii au pătruns în mintea personajelor, încercând să le înțeleagă frământările.

Cel mai așteptat moment al activității a fost „tribunalul literar”, unde s-a judecat vina lui Ion. În fața clasei, un „procuror” l-a acuzat de oportunist și lipsă de scrupule, în timp ce un „avocat” a încercat să explice influențele sociale care i-au modelat destinul. Martorii, aleși dintre colegi, au pledat în favoarea sau împotriva sa, iar juriul – format din ceilalți elevi – a deliberat, punând în balanță argumentele. A fost o dezbatere aprinsă, care a scos la lumină complexitatea personajului principal.

Un alt grup a adus în prezent evenimentele din

roman, realizând un jurnal fictiv de știri, „Știrile de la ora 5 din Pripas”. Cu seriozitate dar și cu umor, elevii au prezentat, în format jurnalistic, scandalurile din sat, moartea Anei și strategiile lui Ion pentru a obține pământul mult dorit. Transformarea romanului într-o emisiune TV a fost o metodă inedită de a reinterpretă povestea într-un limbaj familiar lor.

Pentru a înțelege mai bine complexitatea relațiilor dintre personaje, elevii au construit o hartă a conflictelor, trasând linii între Ion, Ana, Florica, Vasile Baci, preotul Belciug și ceilalți. Fiecare relație a fost analizată, fiecare tensiune a fost discutată.

După ore de muncă și discuții, toate proiectele au fost expuse într-o expoziție tematică, iar creațiile cele mai originale au fost afișate în holul colegiului. Privind lucrările lor, elevii au realizat că romanul nu rămâne doar o simplă lectură obligatorie, ci o poveste în care se regăsesc, un text care îi provoacă să gândească, să simtă și să-și pună întrebări.

În final, obiectivele au fost atinse: dezvoltarea gândirii critice, exprimarea creativității, înțelegerea empatică a personajelor, îmbunătățirea colaborării și comunicării dintre elevi. Activitatea a însemnat desene, hărți, scrisori, scenete, dramatizări, dar și o schimbare de perspectivă. Mulți elevi au mărturisit că *Ion* nu li se mai pare o împusă lectură greoaie, ci un roman în care conflictele sunt la fel de actuale, în care personajele sunt oameni reali, cu frământări și alegeri dificile. Unii au descoperit că arta le poate fi un aliat în înțelegerea literaturii, alții, că dezbaterea le dă ocazia să privească lucrurile din unghiuri diferite.

Experiența de a citi o carte nu trebuie să fie pasivă, ci un prilej de explorare, de exprimare și de înțelegere a lumii și a propriei identități. Proiectul „Tu cum vezi lumea lui Ion?” a fost un succes, demonstrând că literatura poate deveni un spațiu de descoperire și reflecție, dincolo de cerințele curriculare. Elevii au reușit să se implice activ, să își exprime ideile într-un mod creativ și să înțeleagă mai bine complexitatea umană reflectată în literatură.

Bibliografie

- Pamfil, A. (2016). *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art. Rebreanu, L. (1982). *Ion*, Editura Minerva.
Sâmihăian, F. (2014). *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Art Educațional.
Profesorul de lectură, (2014). coordonatori Onojescu M., Pamfil, A., Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.

Cristina Matei este profesoară la Colegiul Național Grigore Moisi din Onești, jud. Bacău.

Înc-o dată și înc-o dată

Vine vacanța cu trenul din Franța

Inga Rusu

Perioada: Luna lecturii. 1-28 februarie;
Locul: Colegiul Național Avram Iancu Ștei, Bihor, în sala de clasă și la bibliotecă;

Participanții la concursul Lecturiada 2025. „Cine ești? De unde vii? Încotro te duci? sau Nevoia de identitate” în cadrul proiectului „Citește cu mine! Ce poți face cu o carte?”: 30 de elevi din clasa a VI-a.

Activitățile derulate: 1. realizarea unui afiș pentru concurs; 2. preamburii (liric, epico-plastic și interogativ); scrierea unor acrostihuri de ZICI (Ziua Cititului Împreună) că suntem poeți; preambul epico-plastic: realizarea de benzi desenate de ZICI că suntem artiști și preambul interogativ: întrebări imaginare adresate de autoarea Adina Popescu pentru elevii din a VI-a, precum și întrebări imaginare adresate de elevii clasei a VI-a Adinei Popescu; 3. completarea unei „Fișe de autor” pentru cunoașterea biografiei și activității literare a autoarei; 4. vizionarea pe Zoom a unui interviu live cu autoarea făcut în tandem de membrii cercurilor de lectură Unde fugim de-acasă din Botoșani și cu Lecturarii din Oradea; 5. lectura și relectura unui fragment din capitolul „Jocurile din spatele blocului” și realizarea unor conexiuni literare cu textele altor scriitori români sau străini; 6. redactarea unei scrisori către Adina Popescu.

Rezultate: cu materialele adunate și selectate elevii și-au alcătuit un portofoliu literar-artistic, având posibilitatea de a-l completa, de a-l valoriza cu ocazia participării la admiterea pentru etapa finală a concursului Lecturiada 2025.

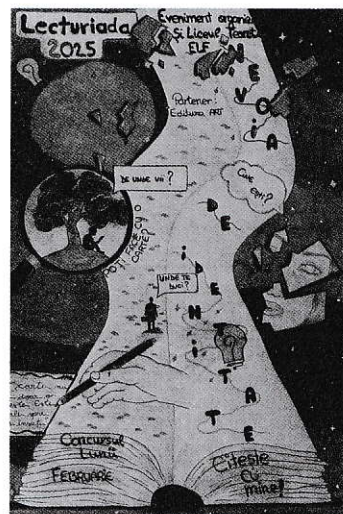
Coordonatori: profesoara Inga Rusu și bibliotecara școlii, Cristina Epureanu.

Povestea devenirii noastre într-ale citirii și ale cunoașterii a început a se depăna după alt fir în 2025, odată cu noua temă a Lecturiadei, situată sub egida unei interogații triple: „Cine ești? De unde vii? Încotro te duci? sau

Nevoia de identitate”, dar și cu alte probe, așa ca în basme. Realizarea unui afiș pentru promovarea concursului „Citește cu mine! Ce poți face cu o carte?” din Luna lecturii – Februarie a fost prima probă din noul an pe care Denisa Roberta din clasa a IX-a și-a asumat-o cu asumare. A valorificat în mod simbolic o carte, ca metaforă pentru drumul devenirii noastre prin lectură de-a lungul vieții, cu grija pentru detalii semnificative, precum o lupă, o lampă sau cioburile din astre care ajung pe pământ. Cu aceste obiecte miraculoase am plecat în căutarea unui autor potrivit din literatura română pentru Luna lecturii noastre cu ucenicii din clasa a VI-a, membrii ai Cercului de lectură Aste a(1)bAste.

Alegerea a fost Adina Popescu, autoarea cărții *Vine vacanța cu trenul din Franța*. O carte pentru copii care caută ciocolată chinezească și păstrează ambalajele pentru colecții, care caută Pepsi sau măcar Brifcor, care se joacă în spatele blocului și petrec timp cu bunicii. O carte pentru adolescenți ce încearcă să pătrundă în relațiile sociale dintre colegii care participă la tabere și excursii, concursuri sau olimpiade, dar și o carte pentru părinți. O carte care transpune dinamica unei familii într-o perioadă cu restricții numeroase. O carte în care vacanța în familie unește, educă și împlinește. Crește un copil. Vacanța la munte în Valea Drăganului, la Sibiu, la Predeal. Vacanța la mare în Venus ori în Saturn.

Pentru a apropia elevii de 11-12 ani de scrierile Adinei Popescu, am recurs la un preambul liric citind poezia autoarei „Cântec de pace”, publicată pe când era elevă în clasa a V-a la Școala nr. 23 din București. Recent, autoarea ne-a dezvăluit povestea acestui debut într-o postare: „Am regăsit, în sfârșit, și debutul meu literar. Toamnă, 1989, revista «Cutezătorii». Aveam un pic peste 11 ani. Este prima și ultima poezie pe care am publicat-o.”. Așa că le-am

citit copiilor poezia, le-am prezentat contextul și i-am provocat își pe ei să scrie „un acrostih de ZICI că suntem poeți” în 5 februarie când marcam ZICI 2025: Ziua Internațională a Cititului Împreună.

Apoi am recurs la un preambul epic: „Benzi desenate de ZICI că suntem artiști” pe baza povestirii „Un păianjen care se crede Spiderman” de Adina Popescu, text propus în manualul de limba și literatura română de clasa a VI-a de la Editura Art Klett valorificând cu acest prilej textul multimodal și textul discontinuu și discutând despre cărți care se pot citi pe sărite sau de la sfârșit spre început. Am derulat un preambul interogativ plecând de la două exerciții din manual: „Notează o întrebare pe care ai vrea să i-o adresezi Adinei Popescu privitor la textul „Un păianjen care se crede Spiderman.” și de la întrebarea autoarei textului pentru elevii din a VI-a: „Dacă ai avea un astfel de păianjen cititor în cameră, ce titlu de carte din biblioteca ta i-ai recomanda și de ce?”, având în vedere că personajul se ascunde în cartea *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll. Între cărțile recomandate păianjenului am găsit: *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă, *Winston: Agentul cu lăbuțe moi* de Frauke Scheunemann, *Vrăjitoarele* de Roald Dahl, *Pânza Charlottei* de Elwyn Brooks White, *Vânătorii de fantome. Pe urme de gheață* de Cornelia Funke.

Vizionarea unei sesiuni live pe Zoom de la Lecturiada 2021 „Lecturiștii întreabă, autoarele răspund” cu invitata Adina Popescu, precum și a unei prezentări cu fotografii din arhiva „Scriitoarea Adina Popescu despre sine” au fost următoarele momente. din activitate. Elevii au fost interesați de răspunsurile la întrebările adresate autoarei de colegii lor: care a fost cea mai frumoasă vacanță a ta?, ați avut vreo vacanță marcată de ghinion?, cum erau copiii pe vremea aceea?, cum era ciocolata chinezească?, ce fel de colecții își făceau copiii pe vremuri?. Apoi am completat o „Fișă de autor” pentru cunoașterea biografiei și activității autoarei Adina Popescu.

Miezul activității noastre a fost cartea *Vine vacanța cu trenul din Franța* de Adina Popescu, structurată în trei părți: „La munte”, „La mare” și „În orice împrejurare”, cu o parte inedită „Fotografii de vacanță”.

Ne-a interesat lectura și relectura unui fragment din capitolul „Jocurile din spatele blocului” în care autoarea povestește despre vacanțele de vară la Cluj, unde avea mai mulți prieteni decât la București. Am citit cu interes despre fetele/verișoarele de la Petru Groza cu care dormea înghesuită în camera mică (orașul Ștei s-a numit o vreme Dr. Petru Groza). Am întocmit o listă cu jocurile de azi din spatele blocului și le-am comparat cu cele de altădată descrise de autoare în acest capitol: „la Cluj, spatele blocului e mai ceva ca-n stațiunile de pe litoral”, „la amiază, când e cald, eu și verișoarele mele ne punem cortul din pături pe balcon ca să ne jucăm cu păpușile”, „Erica joacă orice, eu și verișoarele mele suntem de acord”, „joc elasticul cu Alinuța și cu Erica”, „rațele și vânătorii se joacă pe alee”, „hai să jucăm care se dă mai tare pe hintă”, „uneori când jucăm fața, mergem ca să ne ascundem atât de departe, încât uităm că jucăm fața și începem alte jocuri cu alți copii străini de pe la alte blocuri”, „seara târziu, jocurile din spatele blocului se sfârșesc, iar părculețul devine pustiu”.

Am realizat și conexiuni cu alți scriitori români care tratează aceeași temă, căutându-le mai ales în *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă: „Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!”.

La sfârșitul activității, am redactat scrisori către Adina Popescu, în care i-am transmis impresiile după lectura noastră. Elevii și-au alcătuit un portofoliu.

Dovezile de la activitate pot fi vizualizate pe grupul Lecturiadei 2025.

Inga Rusu este profesoară la Colegiul Național Avram Iancu din Ștei, județul Bihor.

Dincolo de basm. Cine suntem în propria poveste?

Oana Mirela Tudor

Data: 10-28 februarie 2025;

Participanți: elevii claselor V-VIII de la Școala Gimnazială Borăscu, localitatea Borăscu, județul Gorj;
Coordonator: Oana Mirela Tudor.

A devenit deja o tradiție ca elevii Școlii Gimnaziale Borăscu, din județul Gorj, să participe în luna februarie la concursul „Citește cu mine!”, eveniment care marchează deschiderea Lecturiadei din anul respectiv. Ajuns la cea de-a șaptea ediție, concursul din acest an s-a desfășurat sub semnul „Nevoii de identitate”, a șaptea dintre cele zece nevoi umane ale educației formulate în Decalogul lui Solomon Marcus. Activitățile propuse în cadrul concursului au invitat elevii să răspundă la întrebarea: „Ce poți face cu o carte?”.

Din diversitatea răspunsurilor posibile, am ales să ne concentrăm asupra unuia esențial pentru caracteristicile elevului de gimnaziu, care își construiește pas cu pas identitatea: o poți folosi ca pe o oglindă în care te privești din multiple unghiuri, descoperind astfel cum literatura te ajută să te înțelegi mai bine pe tine însuși. Am ales să urmărim, să analizăm, să explorăm împreună felul în care eroii de basm își construiesc identitatea, supuși unor încercări inițiatice. De aceea, am ales două personaje emblematice: Harap-Alb din „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă, pentru elevii claselor a VII-a și a VIII-a și Făt-Frumos, eroul din „Făt-Frumos din lacrimă” de Mihai Eminescu, pentru cei din clasele a V-a și a VI-a.

Activitatea a fost structurată în trei părți și s-a desfășurat pe parcursul a trei săptămâni, una fiind cea de vacanță.

Activitatea de prelectură, intitulată „Cum ne descoperim identitatea?” a avut loc înainte de vacanță și a constat în discuții despre modul în care descoperă un om cine este cu adevărat. Discuția a condus spre ideea că influența familiei, experiențele și alegerile unui om îi definesc identitatea. Elevii au completat pe fișe răspunsul la întrebarea „Cine sunt eu?” (nume, prenume, valori, pasiuni), întrebare care i-a determinat să reflecteze asupra propriei identități și i-a pregătit pentru descoperirea drumului inițiativ al eroilor, care trec prin încercări și transformări pentru a deveni cu adevărat ei înșiși. Astfel, activitatea de prelectură a facilitat conexiunea

personajă a elevilor cu temele și simbolistica celor două basme, corelarea valorilor personale cu cele ale personajelor principale și i-a motivat pentru lectură, determinându-i să caute în text elemente care reflectă propria lor călătorie de descoperire a sinelui.

Lectura propriu-zisă a celor două basme s-a desfășurat pe parcursul vacanței, elevii având timpul necesar pentru a aprofunda textele în propriul ritm.

Una dintre provocările întâmpinate a fost înțelegerea limbajului arhaic și a regionalismelor specifice stilului moldovenesc utilizat de Ion Creangă, îmbogățit cu proverbe și zicători pline de tâlc. Pentru a facilita înțelegerea, elevii au fost încurajați să utilizeze dicționarul. În plus, activitățile de lectură au fost completate de fișe de lucru create cu scopul de a-i ajuta să înțeleagă textul și să rețină detalii esențiale, care conțin întrebări de tipul adevărat sau fals, de tip grilă sau întrebări de tipul „Cine a spus cui?”. O altă modalitate de a a pregăti elevii pentru activitățile de interpretare a fost aceea de a le cere să completeze afirmațiile „Dacă aș fi Harap-Alb...” și „Dacă aș fi Făt-Frumos din lacrimă...”, iar răspunsurile lor au dovedit o bună înțelegere a textelor: „Dacă aș fi Harap-Alb, aș încerca să-i ajut pe toți cei aflați în nevoie, pentru că bunătatea și prietenia sunt mai importante decât puterea”; „Dacă aș fi Harap-Alb, aș asculta sfaturile celor înțelepți, cum a făcut el cu Sfânta Duminică, pentru că de multe ori avem nevoie de ghidare”; „Dacă aș fi Harap-Alb, aș învăța să cer ajutor atunci când nu mă descurc singur”; „Dacă aș fi Făt-Frumos din lacrimă, aș încerca să-mi păstrez promisiunile, indiferent cât de greu ar fi”; „Dacă aș fi Făt-Frumos din lacrimă, aș avea grijă să nu mă las copleșit de tristețe și aș merge mai departe, oricât de greu ar fi drumul”.

Revenirea la școală a fost gândită ca o tranziție plăcută, atmosfera primelor ore la clasele a VIII-a și a VII-a a fost relaxată și prietenoasă, astfel încât elevii să împărtășească impresiile lor despre text fără teama de a greși. Am început activitatea cu o discuție liberă, în care au fost invitați să povestească episodul preferat și să răspundă la întrebările din cele două variante de Lecturino: propuse de doamna profesoară Mihaela Nicolae. Răspunsurile au